

BUITEN

2^e JAARGANG N°. 35.

ZATERDAG 29 AUGUSTUS 1908.

*AUTO-TOCHT GENUA-AMSTERDAM.
BARBARYSCHE VIJGEBOOM VOOR EEN HUIS BIJ GOLFE JUAN.*

Foto Aug. F. W. Vogt.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

REDACTIE:
HENRI VAN BOOVEN, te HILVERSUM
MEDEWERKERS.

ARCHITECTUUR, (Gebouwen, woninginrichting, meubelen, verlichting, verwarming, enz.) TUINARCHITECTUUR, PLAATSBSCHRIJVING: A. F. VAN BEURDEN, H. VAN DER BORCH VAN VERWOLDE, S. v. H., J. W. HANRATH, E. RUEMPOL, LEONARD A. SPRINGER, D. F. TERSTEEG, P. WESTBROEK.
BLOEMEN- EN MOESTUIN; (Serres, kassen, enz. vruchtboomen, sierheesters). J. G. BALLEGO, K. BERENDSEN, JAC. B. BRINK, E. H. J. CUNAEUS, A. FIET, J. J. KRUYFF, E. TH. WITTE.
FOKKEN EN KWEEKEN: (Paarden, runderen, wolven, honden, pluimvee en ander gevogelte, visschen, bijen): F. BLAAUW, G. C. DUVAL VERWEY, CHR. H. J. RAAD, S. SPANJAARD LZN., JOH. PH. TUYT.
FOTOGRAFIE: J. A. BAKHUIS, M. A. BOER, F. F. BRUYNING JR., DR. A. J. M. GARJEANNE, AUG. F. W. VOGT, MEVR. C. DE VRIES-BLOM.
HYGIËNE, (Tuinsteden) OPVOEDING EN ONDERWIJS: J. BRUINWOLD RIEDEL, G. H. DEMMINK, J. C. G. GRASÉ.
LANDBOUW, LANDBOUW-ECONOMIE, HEIDEONTGINNING EN BOSCH-CULTUUR: (Cultuurplanten, woudflora, veredeling van gewassen, enz.) L. BROEKEMA, F. F. BRUYNING JR., J. P. VAN LONKHUIZEN, J. RINKES BORGER, J. Z. TEN RODENGATE MARISSSEN, A. J. VAN SCHERMBEEK, C. G. SPENGLER, DR. J. J. OTT DE VRIES.
LEVENDÉ NATUUR EN LETTERKUNDIGE BIJDAGEN: MEJ. A. BIENFAIT, MEJ. C. BIENFAIT, M. J. BRUSSE, MEVR. A. BIJL VAN SLOOTEN, BERN. CANTER, J. DAALDER DZN, P. FRANSSEN JZN., DR. A. J. M. GARJEANNE, G. DE GRAAF, E. HEIMANS, MEVR. HOFFMANN, W. C. VAN MEURS, DR. EDW. B. KOSTER, M. KRAMEK, JOH. DE MEESTER, HENRI MEHEK, J. REDDINGIUS, E. RUEMPOL, MEJ. B. STOLK, DREVES UITTERDIJK.
METEOROLOGISCHE EN ASTRONOMISCHE MEDEDEELINGEN: DR. C. SCHOUTE, J. VAN DER BILT, PROF. DR. A. A. NIJLAND.
SPORT: (Cricket, golf, hockey, kaatsen, laventennis, voetbal, ijskolf (bandy), enz.; paardensport; jacht en jachthonden; automobilisme, wielrijden, toerisme; roeien, zeilen, zwemmen, visschen, watersportjes; biljarten, schermen, vuistvechten, enz.; wedstrijden) J. COUCKE, A. W. H. W. H. R. VAN MANEN.

INHOUD:

Dutch-Gardens (ingezonden), door Leonard A. Springer. blz. 410
Drie dagen door Zeeland, door Scheuer (vervolg) 411
Varia 411
Auto-tocht Genua-Amsterdam, door H. v. B., geïllustreerd (vervolg) blz. 409 en 412
De diepze-onderzoekingen van den Vorst van Monaco, geïllustreerd (slot) blz. 414
Sprookjes van Natuurgebeuren, door Th. P. 410
Arnie Imker, door U. G. Dorhout 417
Kunnen de visschen hooren: door J. Fransen Jzn. 417
Vagebondende Wiebrijders, door Wouter Cool, geïllustreerd 418

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten.
Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzuijme vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.
Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.
De Uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

DUTCH-GARDENS.

(INGEZONDEN).

HOEWEL eerst van meening zijnde de wijze van debatteren van S. v. H. niet te beantwoorden, wensch ik mij tegenover de lezers van „Buiten” toch even te verdedigen.

De schrijver schijnt zijn kracht te gevoelen door zich schuil te houden en zich te verbergen achter initialen, en daarom deren hem geen pijn, op hem afgeschoten.

Hij begint evenals de vorige keer met het belachelijk maken van een paar ingeslopen zetfouten, en die bij het corrigeeren over het hoofd zijn gezien.

Het werk van Vredeman de Vries schijnt hij persoonlijk niet te kennen, want dan zou hij zeker wel den geheelen titel opgegeven hebben. Deze is:

*Hortorum viridiorumque elegantes et multiplicis formae ad architectonae artis normam affabre deliniatae a Joannis Vredman-
neo Frisio. Antwerpae 1583.*

De schrijver S. v. H. schijnt den titel alleen te kennen, zooals hij die in andere werken zag aangehaald, b.v. André.

Hoewel hij gaarne correctie-fouten in stukken van zijn tegenpartij als wapen gebruikt, wil ik van zulke onedele wapens liever geen gebruik maken, doch hem alleen wijzen op het feit, dat hij het werk van Jacq. Androuet Ducerceau in een verkeerd tijdperk de France) verscheen niet in 1640, maar in 1576—1579. Mogelijk verscheen er toen een latere of 3de editie (want in 1607 ver-

scheen de 2de), maar voor de typering van het tijdperk neem men gewoonlijk de eerste.

Dat Michel Angelo en Raphael toen reeds dood waren, is waarlijk geen nieuws, maar de Hr. S. v. H. legt mijn zin verkeerd uit.

Dat het werk van Vredeman de Vries geen *uitcom* voor ons land is, vergeet de schrijver te weerleggen, want dan zou hij op moeten geven, welke prentwerken er in ons land nog meer uit kwamen. In elk geval waren zij geïnspireerd naar de Italiaansche indeelingen. Want de Hr. S. v. H. weet toch zeer goed, dat de Renaissance niet in Holland of Vlaanderen ontstaan is. Vredeman de Vries is toch zeker er de grondvester niet van, welk hoog standpunt hij ook in onze kunst innam.

De Hr. S. v. H. draaft in zijn blinden ijver voort zonder bezwaren aan te voeren. Als hij zijn stuk geïllustreerd had met gravures uit den tijd der Hollandsche Renaissance, waaruit gemakkelijk te zien was, dat Hollandsche kunstenaars iets oorspronkelijks hadden geleverd, dan had hij beter gedaan. In de 16de eeuw stonden wij op het gebied der *Tuinkunst* op geen hoog standpunt zeker niet hooger als onze naburen, maar lager, want wij volgden hen na. (De Hr. S. v. H. heeft hier een *drukfout* vergeten te corrigeren, want hij spreekt van *Kunst*, ik heb het over *Tuinkunst* alleen.)

Het zou mij zeer aangenaam zijn, indien de Hr. S. v. H. de oorspronkelijkheid van de teekeningen van J. v. d. Groen kon aanwijzen. Ik heb mijns inziens voldoende met bewijzen aangegeven, dat zij niet oorspronkelijk zijn, al zegt deze, dat zij zijn volgens *Nederlandsche* en *Fransche* manier, want dat *Nederlandsche* is maar zoo, zoo. Het droit de Auteur was in die dagen in ons land al even vast als nu.

Ik ben gewoon uit eigen oogen te zien, en niet altijd anderen na te praten en alleen maar af te gaan op hetgeen anderen zeggen. De Hr. S. v. H. komt alleen met andere schrijvers voor den dag om te bewijzen, dat mijn stelling onjuist is. Hij zelf bewijst niets.

Het kan mij zeer weinig schelen, wat anderen zeggen al zijn het doctoren of professoren. Ik heb tal van oude boeken en prenten voor mij, en als ik de daarin voorkomende platen vergelijk, dan heb ik de opinie van anderen niet noodig zooals de Hr. S. v. H.

Ik zal den schrijver S. v. H. niet verder volgen. De door hem aangehaalde buitens, uit Engelsche werken ken ik zeer goed, en zie daarin niets anders als navolgingen van Fransche tuinen, al mogen de Engelschen ze *Dutch gardens* noemen*). Want eigenaardig is het, dat in ons land zelt nog steeds de overlevering der Fransche kunst bestaat.

Geen Nederlander sprak hier van oud-Hollandsche tuinen en wat men nu *Dutch gardens* noemt, is vrij wel verengelscht oud-Italiaansche of oud-fransche renaissance.

Voor dat sedert korten tijd de tegenwoordige regelmatige of liever rechtlijnige manier uit Engeland en Duitschland ingevoerd werd, heette elke geometrische indeeling: Fransche of Le Nôtre-stijl, al had men nog zoo weinig mogelijk Le Nôtre-vormen toegepast.

De schrijver haalt ook het werk van Kip aan. Of de samensteller van *Britannia illustrata* een Hollander of Engelschman was, doet niets ter zake. Kip heeft zeker die parken niet ontworpen, niet eens geteekend, maar alleen de gravures gemaakt en uitgegeven en men moet al erg blind zijn, als men in die afbeeldingen typisch Nederlandsche parken wil zien.

Dat er Engelsche schrijvers zijn geweest, die de zogenaamde Dutch gardens verheerlijkten en dat er eigenaars zijn, die zich verkneukelen in 't bezit van een zogenaamde Dutch-garden, wil ik gaarne gelooven en is voor mij heusch geen nieuws, doch zij zijn voor mij geen bewijs, dat die tuinen iets anders zijn dan verbasterd fransch en ik laat mij niet door overdreven vaderlandsliefde of vooringenomenheid van mijn stuk brengen. Bij het behandelen en opsporen van historische feiten is nuchtere beschouwing de eenige weg.

Onder onze nederlandsche bezitters van landschapsparken of landschapstuinen denken velen een Engelsch park te hebben, zelfs oude stadstuintjes noemt men Engelsche tuinen, maar daarom zijn zij het nog niet evenmin als de chinese Gardens van 1750 chineseesche tuinen waren.

Ik besluit hiermede, want mijn tijd is mij te veel waard om geheimzinnige critici als de schrijver S. v. H. langer te volgen. Hij mag nog schrijven wat hij wil, antwoorden doe ik niet meer. Open vizier is mijn leus.

LEONARD A. SPRINGER.

* Hoe weinig buitenlandsche schrijvers onze tuinen kennen, ziet men o.a. in 't werk van Falke: „Der Garten seiner Kunst und Kunstge-
schichte.” Daarin wordt als voorbeeld aangehaald de Hortus te Leiden in 1655.

ERRATA.

In mijn vorig artikel in No. 30 van „Buiten”, zijn enkele fouten ingeslopen, die ik hier nog wil herstellen:

Onderschrift Fig. VIII *Jean* moet zijn *Jacq.*
Op blz. 360, 1e kolom, 14e regel, is het woordje in uitgevallen en zou een schromelijk misverstand kunnen geven. Het moet zijn: De platte grond van den tuin van Levens-Hall is in het werk van Inigo Triggs, enz.
Ook aan het slot is een fout, „Old Dutch gardens” moet zijn: „Old Dutch garden” (zonder s).

LEONARD A. SPRINGER.

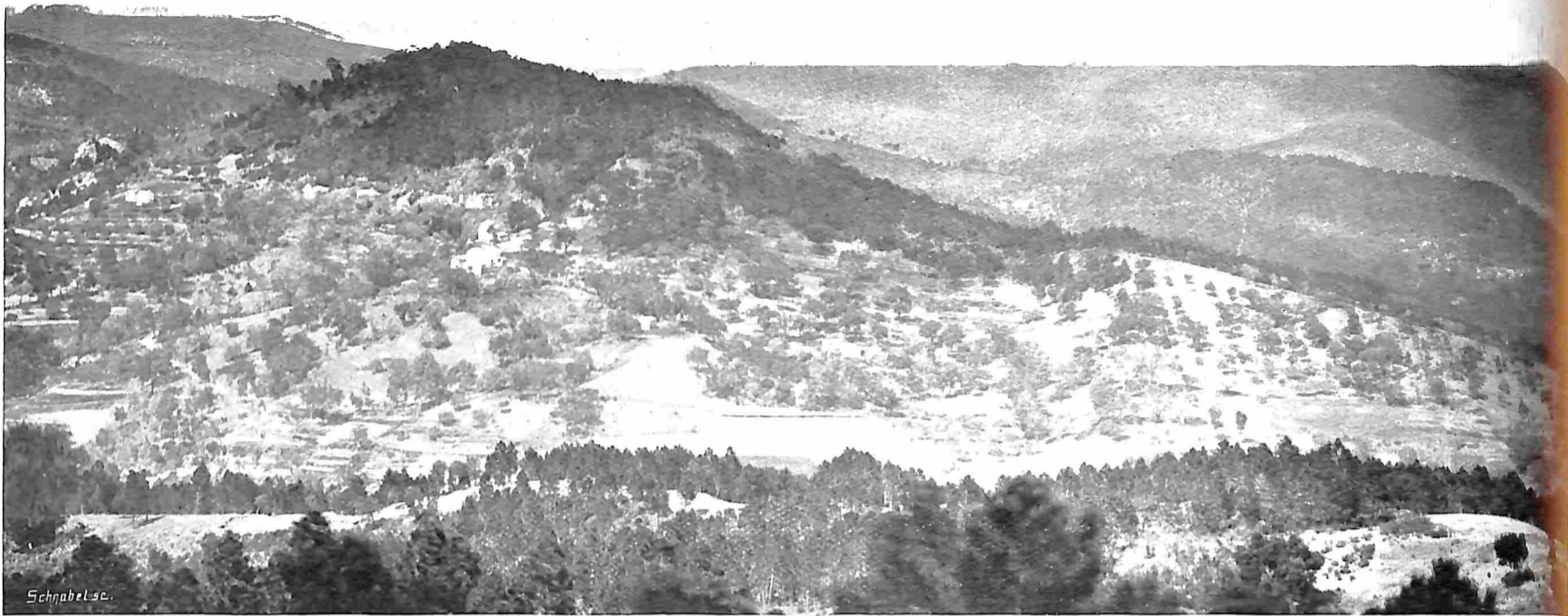

Foto Aug. F. W. Vogt.

PANORAMA BIJ FRÛJUS.

AUTO-TOCHT GENUA-AMSTERDAM.

(Vervolg).

NA Gogoleto bracht onze bestuurder ons veilig langs een op de Taride-kaarten als „descente dangereuse” aangeduiden weg tot aan Varazze. Onze fotograaf vond het nog licht genoeg om hier een en ander te fotografeeren, ook een eind verder bij Albissola-Marina, maar dan rees het duister snel en tegen schemertijd zagen wij in de verte de donkere fabrieksstad Savona en de schepen in de haven daarvoor. Daar onze chauffeur, om onze veiligheid te waarborgen, zich voorgenomen had om des avonds niet te rijden bij het licht van onze overigens gloed genoeg verspreidende lantaarns, moesten wij dus overnachten in Savona en tuften wij, terwijl de schemering begon, langs de haven een breede straat door en recht toe, recht aan op het eenige in onze reisgidsen als pas-sabel genoemde hotel Roma.

Dit logement zag er van buiten grootsch genoeg uit. Het was gelegen bij een uitgestrekt plein, waar platanen en ander geboomte groeide. Een oude heer met een calotje op en een dame, niet jong meer, in het zwart, lieten ons de kamers zien. Deze, die klaarblijkelijk in den wintertijd gesloten waren gebleven, riekten

muf en het was er kelderachtig kil. Wij werden er echter niet den geur gewaar, die in Zuidelijke landen de besliste aanwezigheid verraadt van zekere onsympathieke diertjes, die zich veelal langs wand en zolder bewegen, maar die toch bij voorkeur in het nachtelijk uur den argeloozen reiziger in zijne slaapstede komen verrassen, om hem daarna trouw en vriendelijk gezelschap te houden. De kamers zagen er anders duister en somber uit, nu doo. de half geopende luiken de avond er naar binnen gluurde, en een zekere overeenkomst vertoonden met de druifvertrekken waarvan in de spookverhalen van een Hoffmann of Wilky Collins nauwkeurig wordt verteld. De kamer, die voor den bestuurder en mij was aangewezen, vertoonde naar mijn idee een geruststellende overeenkomst met die in „The haunted Hotel” beschreven, vooral de schoorsteen was streng in stijl en leek niet één, doch meerdere skeletten te herbergen. Dit deed mij persoonlijk veel genoegen, want ik ben niet van avonturen afkeerig, ze geven kleur en toon aan het leven en we waardeeren de kalme oogenblikken onzes bestaans er des te sterker door. Knechts en meiden in het hotel deden alle min of meer potsierlijk aan, vooral een kamermeisje, zeldzaam klein van stuk, dat een ongewone dienstvaardigheid ontwikkelde. Door haar bemiddeling kreeg ik water, zeep en een handdoek om het Rivierastof wat af te wasschen.

Het was intusschen volslagen donker geworden. De wagen was in de carage geborgen en onze chauffeur kwam zied nu ook opknappen. Het lillipottetje bracht ons kaarsen, daar het eene elektrische lampje evenveel licht als een klein kaars verspreidde.

Kort daarna gingen wij langs de duistere trappen naar beneden, om onder de verandah het middagmaal te gebruiken. Van dit diner was alleen de soep, de visch en de chianti te nuttigen. Wij kregen ook nog gevogelte, vleesch, artisjokken in de olie gebakken en een pudding. Macaroni ontbrak tot mijn spijt. Om dat ik grooten honger had, at ik toch van alles, maar enkelen van ons gezelschap bleven reeds bij het gevogelte steken, alleen onze nestor en ik durfden alles aan. Ongeveer bij de in olie gebakken artisjokken, het was toen

Foto Aug. F. W. Vogt.

AUTO-TOCHT GENUA-AMSTERDAM. LOANO.

half negen, begonnen soldaten, die naar de kazerne terug keerden, op het plein voor het hotel te spelen, en wij wisten niet wat meer te waardeeren, de snijdende klanken aan het koper ontlokt, of de overvloed van olieachtige gerechten, die een zéér transpireerend, beweeglijk kellner ons met gratie opdischte. Van tijd tot tijd kwam er nog een gast binnen, ook een dame, die geheimzinnig wegdook in een hoek en zich later ook aan vreemde spijzen verveende. Na den eten wandelden wij door Savona, bezochten wij opmerken, dat Savona geen bijzonder zindelijke stad was en dat ook de menschen er nogal onfrisch uitzagen. Men zou anders heel wat verwachten van een plaats, waar de zeep, naar verzekerd wordt, werd uitgevonden.

Daar wij den volgende dag een beetje bij tijds in Monte Carlo wilden aankomen, gingen wij niet te laat naar het hotel terug. De nacht was prachtig met een wonderbaarlijk mooien sterrenhemel, de straat langs het illustere hotel Roma gierde de storm op een sombere manier en de deur tochtte achter ons toe, toen wij weer binnen kwamen. Op mijn slaapkamer had het onwaarschijnlijke kleine meisje reeds licht gemaakt, zij bleef dralen een wijle, maar ik zeide, dat ik niets meer verlangde. Kort daarop kwam ook onze bestuurder binnen. Wij spraken niet veel. De sombere stemming in de kamer met de reusachtige houten ledikanten, de overvloedige gordijnen en de groote schouw maakten de stemming gelukkig te tochten begon. Wij gingen dan ter ruste, deden het licht uit en beproefden te slapen. Bij het schijnsel van een lantaarn buiten kon ik nog iets van de lugubere kamer-omgeving zien, de donkere zoldering en de gebeeldhouwde figuren van den schoorsteen. Een oogenblik dacht ik nog aan verschijningen, aan spooksels en onwelwillende geesten, die wel in de kamer konden rondwaren. Zou ik wakker blijven om eens . . . te zien. Mijn kamer-genoot sliep al reeds, dan begon ik ook te dommelen en was weldra in slaap. In mijn droomen was ik weer op de „Grotius”. De fotograaf klom in het wand en fotografeerde van daar uit de Sierra Nevada. Den nestor van ons gezelschap zag ik in vreeselijke twist met een Engelsche dame, die vond, dat zij door iedereen aan boord van dit Hollandsche schip onbeschoft behandeld werd. Zij rukte dan met dwaas gebaar haar hoed af en wilde mij met hare hoedenspelden aders laten. Ik hield haar vast, maar de vrouw, met herculische kracht begaafd, vervolgde mij, ik sloot mij op in een der badkamers en nam een bad omvan den schrik te bekomen.

Wij dansten later, terwijl het avond was en het electrisch licht op het dek scheen. Wij hielden hardloop-wedstrijden en de mecanicien kwam doodsblijk uit de tweede klasse aangestormd en riep, dat hij van uit zijn patrijspoortje bij het sterrenlicht een haai gezien had met één groot, glinsterend oog. Wij keken over het water en zagen de maan in zee schijnen. De Italianen begonnen dan te zingen en kregen ook al ruzie: de prima donna vocht met de prima ballerina en het zoontje van de eerste hielp zijn mama. Met den bestuurder stond ik kolossaal geamuseerd naar dit spel der ontketende zuidelijke hartstochten te staren. De Italianen zongen later weder, de koren waren schitterend, maar plotseling ging het heelemaal verkeerd en een handgemeen met ontzaglijk veel kraakeel volgde. . . . Ik ben toen wakker geworden.

Buiten op straat stond in zijn eentje een kerel te brullen. Hij was klaarblijkelijk dronken, en ging onvermoeid door, overtuigender en vragenderwijs zijn boosheid lucht te geven. Het was een angstig gerucht. Ik verbeeldde mij, dat hij tegen mij sprak, maar vond het toch niet noodig uit bed te gaan en hem er van te overtuigen, dat hij zich vergiste. De man vloekte door, schopte soms wel vijf of tien minuten lang tegen een lantaarn of tegen de deur van een huis in de buurt, en zonder ophouden galmde zijn dronkaardgeluid over het plein. Dit duurde van twee tot vier uur in den morgen. Ik ben, toen de ochtendschemering begon, nog even ingeslapen. Om zes uur werden wij geroepen. Ik stond op met de volstrekte overtuiging, dat het politie-toezicht in Savona allervoortreffelijkst was. Den kellner om inlichting vragend, verzekerde deze mij kalm, dat dezelfde dronkaard gewoonlijk geruimen tijd 's nachts buiten stond te vloeken, en dat hij maar hoogst zelden eens een keer oversloeg.

Aan het ontbijt wachtte ons nog een lieve verrassing. Het brood was niet gaar, voor thee werd een aftreksel van lindenbloesems en camillen gegeven, in een weinig grijsgeel vet moesten wij vermoedelijk boter herkennen.

Daar de hotelrekening niet hoog was, dankten wij, toen wij om even voor acht uur weer in den wagen reden, den hemel, dat we er zóó goed waren afgekomen. Wij ontbeten met wat chocolade en zoetigheid en met eenige uitgedroogde sinaasappels, vijgen en amandelen, nog uit het hotel afkomstig.

Onze fotograaf maakte een paar opnamen even buiten de stad en toen wij in den prachtigen, zonlichten morgen achter de rotsen wanden over den ouden Romeinschen weg de laatste leelijke zwarte huizen zagen verdwijnen van de stad, waar de zeep werd uitgevonden, herademden wij.

* * *

Ja, het was een schoone dag, den derden van April. Hoe kan ik weer genieten van mijn mooie reis, nu ik alles nog eens herdenk en alles zie, alles weer zie gebeuren, en hoe zal ik moeten schrijven om u mee te laten genieten van al dat schoone, van die vroege lente aan de Riviera in Italië en Frankrijk. O! mij overkomt dikwijls de lust om alles wat ik zag minutieus en zéér duidelijk

voor u te beschrijven. Te zeggen hoe ik dacht en voelde, wanneer ik den motor krachtig tegen de steilten voelde optrekken onzen zwaar geladen wagen, of wanneer wij uitstapten even, om fotografieën te maken en ik wat vooruit liep op den weg om de rotsen te bekijken en de mossen en aardige plantjes, die op de kurkdroge gesteenten uit spleten opgroeiden. Er waren tientallen soorten van bloemen en harde gewasjes, die leerachtig aanvoelden en een zilvergrijze kleur hadden. Van alles plukte ik wat om ze te drogen in een boek en ze als aandenken mee naar Holland te nemen. Als wij dan weer verder gingen door kleine plaatsjes vlak aan zee, met aan het smalle strand de kantwerksters, moesten wij ook de hoofdstraat door, die was zeer smal en hoog gemeenlijk en de ontploffingen van onzen motor druichten machtig van de wanden der huizen af, waaruit de vriendelijke bevolking nieuwsgierig te voorschijn kwam om den wagen te zien. Ja, de staatjes waren zoo nauw, dat wij van de étalages in de heele kleine winkeltjes allerlei dingen hadden kunnen grijpen en dat wij op sommige plaatsen nauwelijks passeeren konden zonder de wanden aan te raken.

Van uit die kleine, laag gelegen stadjes gonsde en bromde de wagen dan opnieuw naar boven en voort kronkelde de witte weg, schitterend van zon, weer de bergen in, totdat ik op een hoogste punt gekomen, plots de groote, groote zee zag laaien als één wijde vlam van azuur, die te stijgen scheen, maar, dat was de hemel, eender van schitterend blauw, eender van onvergetelijke eeuwige schoonheid. En ik kan mij niet herinneren ooit mij zoo na te hebben gevoeld tot de vreugde, die ook als blauw, wijd water, als eeuwig hemelazuur kan laaien uit de heldendichten van de oude Grieken, die de schoonheid indronken aan de gelukkige stranden van hun land, dat rees uit die zelfde zee, waarvoor ik nu als in aanbidding stond.

En de weg daalde, wij gonsden weer door de nauwe, koele straatjes van de plaatsjes, stadjes aan het strand, klommen van nieuws af aan de bergen omhoog en telkens, telkens keerde het uitzicht over de Middellandsche Zee, en scheen het blauw te rijzen, te stijgen, op te laaien als een vurige schoonheidsvlam.

Onze tocht duurde zoo van bij achten tot kwart voor twee, nadat wij een uur vroeger de bloemenpracht van Porto Maurizio hadden bewonderd en na ontelbare malen bij spoorwegovergangen te hebben gewacht. Om half twee naderden wij San Remo, waar wij spoedig aankwamen om ons in het Hotel de Paris aan een zeer gezellige en uitstekende lunch te verkwikken, wat inderdaad hoog noodig was, daar we de laatste vier en twintig uur meer van de schoonheid dan van passabel toe bereide spijzen hadden genoten.

(Wordt vervolgd.)

Foto Aug. F. W. Voet.

AUTO-TOCHT GENUA—AMSTERDAM.
WERKMAN UIT DE FABRIEK VAN AARDEWERK TE GOLFE JUAN.

DE DIEPZEE-ONDERZOEKINGEN VAN DEN VORST VAN MONACO

(Slot).

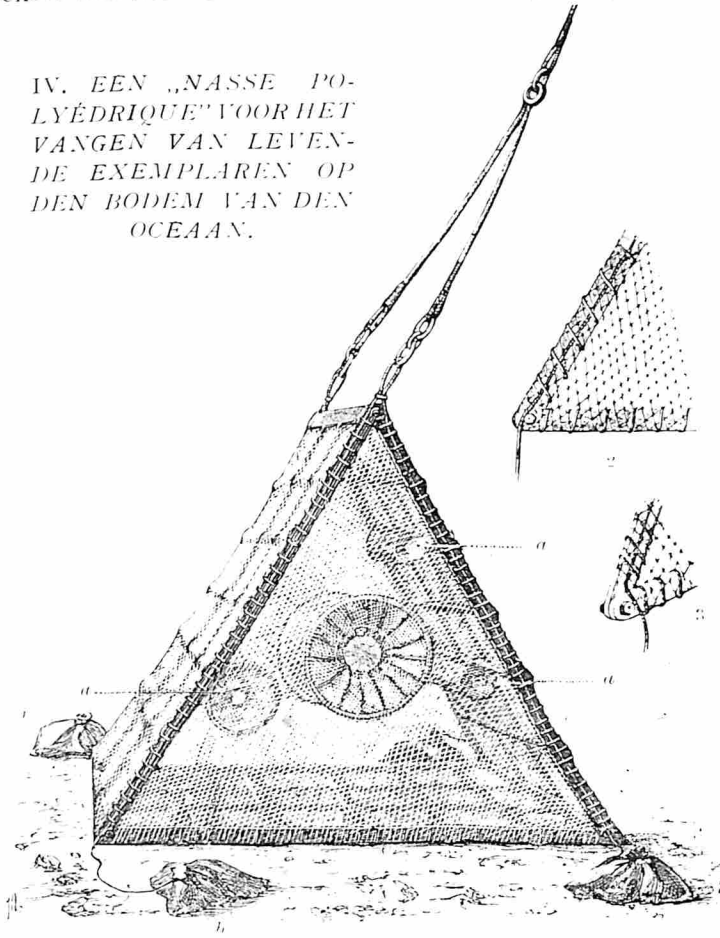
ZOOALS wij reeds hebben aangetoond, bewezen twee saamgevoegde bossen goede diensten bij het vangen van zekere kleine organismen in de onderste waterlagen, en de Prins heeft een speciaal werktuig ontworpen om uitsluitend bossen te kunnen bezigen. Dit is vervaardigd van twee gebogen ijzeren staven, die in het midden verbonden zijn door een ijzeren ketting. De grootste dezer twee staven is aan den kabel bevestigd en sleept acht bossen; de onderste staaf, die veel korter is, hangt van den middelsten ketting af en sleept zes bossen. Dit toestel, dat over rotsachtigen bodem gesleept wordt, waar het zeer moeilijk en gevaarlijk is netten over te trekken, brengt dikwijls in uitnemenden staat een groot aantal verschillende levende organismen boven, die zich met min of meer vasthoudendheid vastklemmen aan den zeebodem. Dit zijn meer in het bijzonder polypen en andere ongewervelde dieren, schaaldieren zelfs en zekere soorten van visch. Het vereischt veel geduld en verscheidene uren arbeid om de onbeschadigde exemplaren uit de lange strengen los te maken.

Reeds in 1886 bezigde de Vorst palingfuiken om levende exemplaren diepzee-dieren te bemachtigen. Het is duidelijk, dat deze toestellen een groot aantal dieren tegelijk, zoowel schaaldieren als visschen, kunnen bemachtigen, die zoo vlug zijn, dat zij gemakkelijk uit elk ander net ontsnappen. Na verscheidene pogingen werd het duidelijk, dat de korven van hout en netwerk de beste resultaten opleverden. Het nieuwste model, dat de beste resultaten heeft opgeleverd, bestaat uit drie houten frames, versterkt door ijzeren kruisbanden, en overtrokken met net. Aan de vier hoeken van den onderkant worden zakken ballast bevestigd, om het zinken van de fuik te vergemakkelijken. Soms vallen deze zakken ballast er allen af en blijven op den bodem der zee liggen. Het toestel hangt aan een dubbelen kabel, welke bevestigd is aan een ijzeren wervel, die een eindje boven het bovengedeelte zit. Dit voorkomt kronkels en knoopen in den langen kabel. Het net wordt in twee grootten vervaardigd; het kleinste model heeft eene afmeting van één meter vijf en veertig langs elke zijde, en het grootste model meet drie meter langs elke zijde. Als het grootste net in elkaar gezet is, kunnen er verscheidene lange mannen rechtop in staan. Deze netten, die bekend zijn onder den naam van „Nasses Polyédriques” (fig. IV), zijn gemakkelijk overal te vervaardigen. Als zij opgevouwen zijn, beslaan zij slechts weinig plaats en kunnen, als een opgevouwen scherm, plat tegen den wand gezet worden.

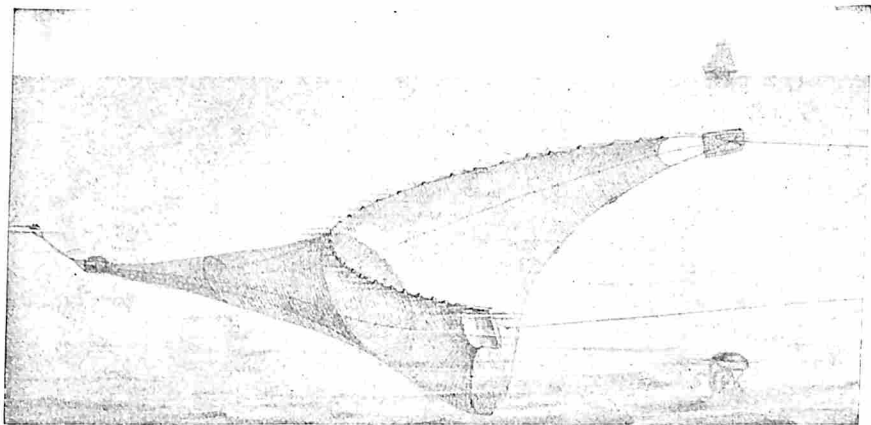
Nadat het net voorzien is van aas, zooals doode visch, keukenafval, enz., wordt een gunstige plek gezocht het net over boord gelaten en de kabel van den trommel afgerold. De kabel, waaraan de aalkorf bevestigd is, bestaat uit gelijke stukken, elk van vijfhonderd meter; deze stukken zijn weder samengevlochten, nadat van elk verscheidene duimen losgerafeld zijn. Zoo doende verkrijgt men een bijzonder sterke verbinding, en vervalt de noodzakelijkheid knoopen te leggen, daar dit den kabel kan doen kronkelen of scheuren.

Als het net den bodem van den oceaan bereikt heeft, wordt zijn kabel losgemaakt van de kraan, en een boei aan het einde van

IV. EEN „NASSE POLYÉDRIQUE” VOOR HET VANGEN VAN LEVENDE EXEMPLAREN OP DEN BODEM VAN DEN OCEAAN.

Kleine netten van fijn ijzergaas, gemerkt a, worden in het grootere net geplaatst om de meer teere en kleine soorten tegen de groote visch te beschermen; b. de zakken ballast, welke op den bodem der zee worden achtergelaten. De afbeeldingen 2 en 3 laten zien hoe de met net overtrokken frames te zamen gehouden worden door middel van schoeven.

V. EEN OPPERVLAKTE-NET, WAARMEDE LEVENDE EXEMPLAREN IN GOEDE CONDITIE BEMACHTIGD WORDEN.

den laatsten streng bevestigd. De kurken boei van vroeger dagen is nu vervangen door een sterkere, vervaardigd van gegalvaniseerd plaatijzer. Wanneer men zeer groote diepten moet bereiken, moet het ophoudings-vermogen van de boei versterkt worden door, er nog een of twee hulpboeien aan te bevestigen, gemaakt van gummi en gevuld met lucht. Een mast, die overdag een vlag voert, om s' avonds een klein baken, is op den boei bevestigd om de plek aan te duiden, waar het net neergelaten is. De bakens zijn zo ingericht, dat zij drie dagen en drie nachten achtereen kunnen branden, zoodat men ze, als de strooming de fuiken heeft doen afdrijven, gemakkelijk weer kan vinden.

Zoedoende kan men het net, zoolang men wil, in het water laten. Doorgaans laat men het er vier en twintig uur lang in. Doch soms heeft men netten tien dagen lang op den bodem laten staan, vóór ze weder aan boord geheschen werden. Al deze verrichtingen zijn veel moeilijker dan men zou verwachten, want zeer dikwijls geschiedt het, dat de boei aan het einde van den kabel, die soms mijlen lang is, zeer ver weggevoerd is door de zeestroomingen, hoewel het net onbeweeglijk op den bodem blijft liggen.

Aan den binnenkant van den korf zijn, op verschillende hoogten, kleinere korven van zeer fijn ijzergaas bevestigd. Deze dienen om de kleinere organismen te vangen, zooals bijv. Isopoda — behorende tot de familie der schaaldieren — die verscheidene paren pooten hebben; en Amphipoden — een vreemd soort schepselen, die als aanhangsels verscheidene paren pooten hebben, welke gedeeltelijk naar voren en gedeeltelijk naar achteren staan. Deze vlugge wezens zouden uit een grooter net zeer zeker ontsnappen, doch worden in de kleinere fuiken dikwijls in grooten getale gevangen. De kleinere fuiken beschermen de kleinere visch tevens tegen de grootere exemplaren, die ze al heel gauw zouden verslinden.

Deze fuiken, door den Vorst uitgevonden en vervaardigd om op groote diepten te visschen, hebben merkwaardige resultaten opgeleverd. Vele soorten zijn bij honderdtallen gevangen, zooals de Simenchelys Parasiticus, van welke niet minder dan 1108 exemplaren bemachtigd werden in een enkelen trek op een diepte van 1200 meter (ongeveer driekwart Engelsche mijl), en eenmaal werden nabij Spitsburg 1800 reusachtige garnalen tegelijkertijd bvengebracht.

Een korf, die een electriche lamp geconstrueerd is, dat het licht in geenerlei opzicht lijdt door de drukking van het water, werd door Dr. Requard uitgevonden en door den Vorst gebezigd in 1888. Deze korf liet men 40 meter diep zinken, doch werd bevonden minder doelmatig te zijn voor zeer diep water.

Behalve die toestellen, welke noodig zijn voor het vangen van dieren, die op den bodem der zee leven, heeft de Vorst nog verscheidene netten uitgevonden voor het vangen van dieren, die meer aan de oppervlakte of op middelmatige diepte leven.

Tot 1887 toe had men de organismen, die aan de oppervlakte leven, enkel verzameld door middel van fijne kuilnetten. Doch genoemd wordt, omdat het de exemplaren die, aan de oppervlakte drijven, op volkomen dezelfde wijze in zich verzamelt, als het gewone vischnet in zijne diepten de exemplaren, die op den bodem der zee of begraven in den modder, leven.

Zooals men in fig. V zien kan, heeft het net den vorm van een zak, gemaakt van zijden netwerk; de mazen worden, naarmate zij het achtereinde naderen, nauwer. Het net is voorzien van een binnenklep, van dezelfde stof vervaardigd. Het eindigt in een zinken emmer, waarin men bijna alle dieren saamgehoopt als het ware, twee breede vleugels, gemaakt van zeer fijne sardinetjes, terwijl het ondergedeelte er van voorzien is van loodjes, middel van kurken. Als het net door het water gesleept wordt en de beide vleugels wijd open staan, is de bovenkant twee en twintig voet breed. De zak is bijna vijftien voet diep. Daar het langzaam achter de boot wordt aangesleept, bewijst dit net goede diensten bij het vangen van meer teere soorten en is zeer dikwijls met goeden uitslag door den Vorst gebruikt.

Nog een ander vernuftig apparaat is het „Buchet-net”, dat ten naam van zijn uitvinder draagt. Het vangt de kleinere soorten zonder de vaart van het schip te verminderen. Het bestaat uit een ijzergazen kooi, waarin fijn zijden net is bevestigd. Terwijl drukkracht; zoodat het, wanneer het het net van binnen bereikt, niet alleen de teerste soorten niet beschadigt, maar ze in hun eigen vloeibare element houdt, tot ze aan boord gebracht worden.

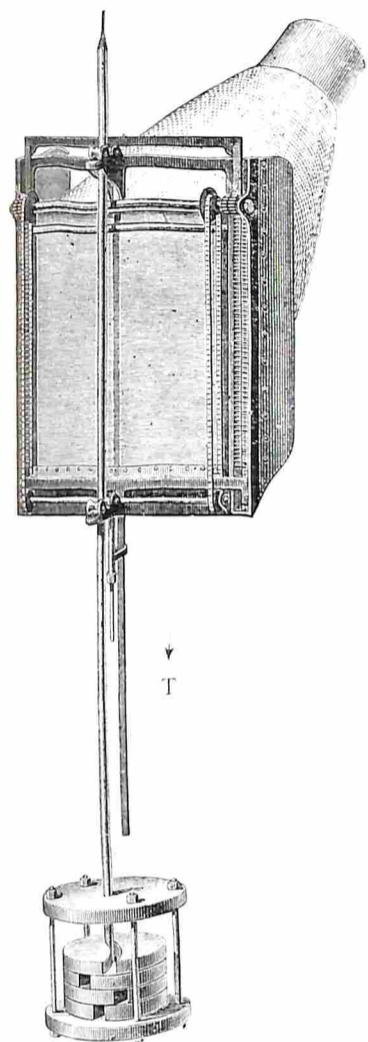
Behalve netten bezigt men dikwijls den vischarpoen bij het vangen der kleinere dieren in de bovenste waterlagen; doch ook dolhijnen en dergelijke dieren vangt de Vorst er dikwerf mede. Een ander instrument van dezelfde soort en dat dikwijls gebruikt wordt, is een soort van reusachtige hooivork met verscheidene tanden, en die bekend staat als de „visch-harpoen”, of dolhijn, die zich automatisch opent, nadat het zijn prooi getroffen heeft, en aldus een soort van sterken haak of vork in de huid van het dier begraaft.

Het sleepnet, voorzien van een sterken haak, met als aas een

bos maïs bladeren, wordt dikwijls gebezigd om „germons”, een kleiner soort makreel te vangen, die niet alleen uitnemend te eten zijn, doch welker magen, bij nauwkeurig onderzoek dikwijls exemplaren bevatten van een zeldzame visch, die op geen andere wijze te vangen is.

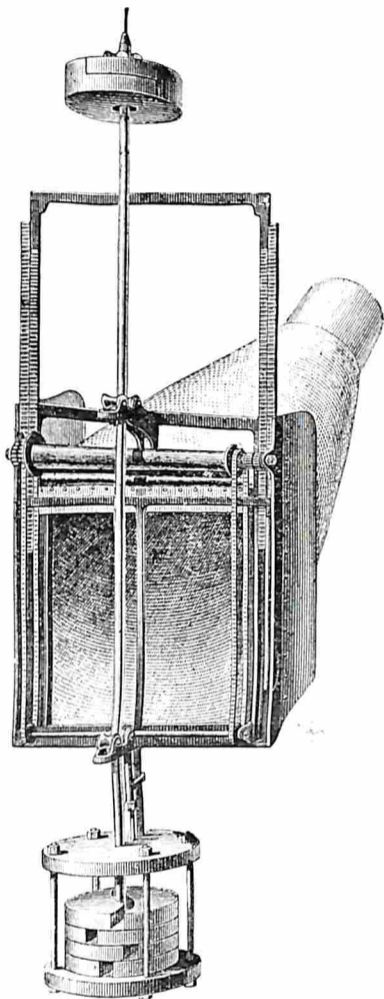
Ook zijn belangwekkende resultaten verkregen door 't gebruik van een fijn net, met een electrisch licht van binnen, dat vischsoorten naar de oppervlakte lokt.

Dan heeft men nog het „Hensen-net”, dat gebezigd wordt om de hoeveelheid „plankton” te meten, die in zekere gedeelten van den oceaan gevonden wordt. Plankton is eene zelfstandigheid, samengesteld uit allerlei plantaardige of dierlijke organismen, die in zee rondrijven, en niet tegen de kracht van het water op kunnen. De lagere organismen, die dit „plankton” vormen, bestaan voor

VI. HET BATHYPELAGISCH NET.

De „val” is gesloten en wordt langs den kabel neergelaten. Zoodra de stang T het ijzeren raam raakt, wordt het scherm waarvoor het bevestigd is, opgetrokken en de val dus geopend.

VII. HET BATHYPELAGISCH NET OPEN EN IN VISCHSTAND.

Het gewicht dat van boven wordt neergesonden, is op het punt neer te dalen om het opgeheven „frame” te sluiten, en alzoo het scherm neer te duwen.

Het was een, van een scherm voorzien net, dat volgens het ontwerp van den Vorst gemaakt werd, en gebaseerd was op het grondidee van het hangende ijzeren raam, en dat bevracht was met lood en gewichten. Laat ons aannemen, dat er gevischt moet worden in de middelste waterlagen, zesduizend voet van de oppervlakte.

Men bevestigt een ijzeren gewicht aan een kabel en laat het zinken tot op de vereischte diepte, waar het blijft hangen. Het bovengedeelte van het ijzeren gewicht dient als vloer voor het ijzeren raam. Vervolgens laat men een „Bathypelagisch net” neerglijden langs den kabel. Het is zóódanig geconstrueerd, dat als het in aanraking komt met het hangende raam, het metalen scherm over de opening naar boven wordt getrokken, en de fuik aldus van zelf wordt geopend (fig. VI, VII en VIII).

Als het geheele toestel gedurende een zekeren tijd op de vereischte diepte door het water is getrokken, wordt er een tweede gewicht van boven langs den kabel gestuurd, dat, als het op het geraamte van het opgetrokken scherm valt, dit weder terug drukt in zijn vroegere positie, en zoodoende de opening sluit.

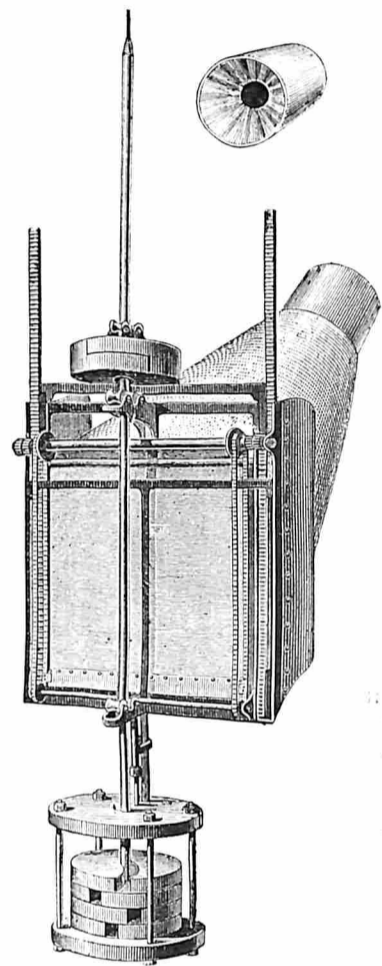
Vervolgens wordt het toestel weder aan boord geheschen. Men zal licht begrijpen, dat, zoo het op de juiste, vereischte diepte geopend en gesloten is, het enkel die vischsoorten bevat, welke in de midden-wateren der bathypelagische diepten leven.

De herhaalde tochten van de „Hirondelle” en de „Princess Alice” hebben tot verbaazende resultaten geleid, hoewel er een zeer groot aantal materiaal nog oningedeeld blijft. Doch de lijst dezer eerst kortelingsontdekte soorten schijnt nooit aan een eind te komen, want elke nieuwe expeditie van den Vorst brengt nieuwe levensvormen aan het licht, en deze schijnen even ontelbaar als de korreltjes zand van hun eigen oceaan. De verschillende „operatiën”, die aan boord dezer schepen verricht worden, omsluiten peilingen

op diepten van verscheidene mijlen, met het doel de diepte, temperatuur en dichtheid van water, nitzetting van gassen, enz. vast te stellen; het sleepen op verschillende diepten, het in-zee-laten van netten op gelijke diepten, het sleepen van „bossen” op een diepte van ongeveer drie kwart Engelsche mijl, behalve nog het sleepen met sleepnetten, oppervlakte-netten, kuilen, enz., enz., en verschillende andere dergelijke operatiën. Ook op 't gebied der zeebeschrijving heeft een zorgvuldig onderzoek der boven-stroommen van den Noordelijken Atlantischen Oceaan door middel van dobbers, zeer belangrijke resultaten opgeleverd.

In 1885 werden 180 dobbers van drie verschillende modellen (20 biervaten, 10 koperen bollen en 150 gewone flesschen) in zee geworpen. Elk dezer bevatte in een gesloten buis een geschrift opgesteld in negen talen, opdat zij, die ze vonden, de Fransche regering bericht konden zenden van het land waarin, den datum en plaats waarop ze gevonden waren. Deze dobbers werden aldus bezwaard, dat zij bijna geheel onder water dreven, zoodat op deze wijze de directe invloed van den wind vermeden werd. Binnen de 32 uur werden zij met gezette tussenpoozen in zee geworpen, over een afstand van 170 mijlen. Later werden 931 dobbers, vervaardigd van koper, en afgezet met glas en volgens een geheel nieuw ontwerp gemaakt, in zee geworpen langs een lijn, die den Golfstroom snijdt tusschen de Azoren en Newfoundland, en die ongeveer 600 mijlen lang is.

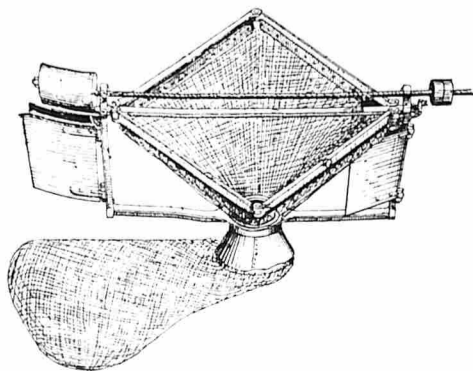
„Het was noodzakelijk”, schrijft de Vorst

VIII. HET BATHYPELAGISCH NET GESLOTEN EN GEREED OM AAN BOORD GEHESCHEN TE WORDEN.

een groot deel uit de larven van zekere meer ontwikkelde soorten. Plankton vormt het voedsel van vele soorten zeevisch en vooral van de sardine. Het „Hensen-net” kan precies berekenen hoeveel levend „plankton” een zeker volume zee water bevat.

Voorts heeft men het „Bathypelagische net”, dat op verschillende diepten wordt neergelaten en organismen heeft bovengebracht, die men nooit aan de oppervlakte ontmoet. Dit bewijst, dat er een geheele reeks soorten bestaat, die tusschen de bovenste en onderste waterlagen leven op afwisselende diepten, en die bathypelagische dieren genoemd worden. (Bathypelagisch = in het bijzonder het bepalen der plaats, waar zij zich plegen op te houden, leverde vele moeilijkheden op. Er moest een speciaal net vervaardigd worden om hen te vangen, opdat ze niet verward zouden worden met die soorten, welke tot de bovenste of onderste waterlagen behooren. Het was derhalve noodig een net te vervaardigen, dat zich uitsluitend op een zekere diepte opende, en dat, na gebruik, op die zelfde diepte gesloten kon worden vóór het naar de oppervlakte gehaald werd. De moeilijkheden, waarmede de vervaardiging gepaard ging, waren enorm. Er werden meerdere modellen uitgevonden, doch geen van allen bleek aan het doel te beantwoorden. Doch na vele pogingen vond de Vorst de oplossing van het vraagstuk.

IX. HET GIESBRECHT-NET IN OPEN STAND OM TE VISSCHEN.

X. DE PHOTOSTOMIAS GUERNEI COLLETT, DIE EVENWIJDIGE RIJEN LICHTENDE ORGANEN LANGS DE GEHEELE LENGTE VAN DEN ONDERKANT VAN HET LICHAAM HEEFT.

over dit onderwerp. „proefondervindelijk vast te stellen of de Golfstroom werkelijk tot de kusten van Europa, Noorwegen en Ierland kwam, zooals verschillende „débris” van de kusten ons aanleiding gaven te veronderstellen, en of de natuurkundigen terecht zekere klimaterische voordeelen, genoten op de Westelijke kust van Europa, toeschreven aan den invloed van den Golfstroom.

De diepten van dat gedeelte van den Atlantischen Oceaan, hetwelk de Azoren omringt, waren, v or de Prins ze begon te bestudeeren, slechts weinig bekend. Na de expedities der „Hirondelle” en van de „Princess Alice” werd er een bathymetrische kaart uitgegeven, die de verschillende stroomingen der Azoren aangaf. Deze kaart, die uitgevoerd werd op kosten van den Vorst, is de meest volledige en juiste van allen, die tot nu toe bekend zijn en is nu de grootste autoriteit op bathymetrisch gebied.

Sprookjes van Natuurgebeuren.

RIEK EN RAK.

HET lauw-warme water, gestoofd door een langen zonedag, lag rimpelloos zijn groenige ondiepte uit te strekken. Het weiland lag ook roerloos, een mat vierkant tusschen de recht lijnende sloten; en de vacht van een rustende koe gaf er een vlek in van blauwig wit, onvatbaar bijna voor turende oogen.

Twee tonen trilden er in de lucht, soms zoo hoog stijgend, dat ze het gebied van den nachtwind bereikten, die hoog boven de nevelen voorttoog en soms een verdord blad aandroeg, dat warrelend neerdaalde naar het vlak der sloten, vreemde reiziger uit het verre sombere bosch.

Ze lagen beiden verliefd te broeien in het ondiepe nat van de sloot, waar lichtgroen kroos zweefde en kleurige mosplantjes waren als gekleurde vensters van kerkramen, die, als ze onderdoken het licht — ook het zachte maanlicht — na een groenige verliefelijking tot hun heele kleine oogen deed doordringen.

Onafgebroken riepen ze in de stilte; zij riepen blijde telkens weer hun eigen naam, zwelgend in de vreugd van hun ikheid.

„Riek, riek, riek,” riep zij teeder en schel.

„Rak, rak, rak,” bromde hij zwaar en  ok teeder.

En in die geluiden, die nu alleen klonken, dan weer torenhoog zich om elkander opstregelden, leefde hun kleine ikheid een rumoerig leven.

Zij vertelden elkander van de natuur en het heerlijk maanverlicht nachtlevens, waarin hun ikheid-dragende stem koninklijk heerschte, van het heerlijk warme water met het groenig rondzwevend voedsel, van de vriendelijke witte nevelen, die hen beschutten voor de koude van den nachtwind.

Deze was het groote booze in hun klein leven. Ze wisten, dat als hij neerkwam over de weide en gieren ging langs de oevers van de sloot, dat dan hun kikkerleven eindigen zou in groote verwoestende droefheid. Dan zou een macht komen — dat zou de koude wind zijn — die hen wegvoerde tot daar, waar het water kleurloos en kil is en woest voortgolft naar het onbekende, en waar geen kwakend leven meer kan zijn. De nachtwind, zoo meenden ze nog, broemt in het bosch. Daar hoort men het ruischen van den wind, die als een golfstroom van koud, kil water is en alles verteert.

„Nu nog” — zoo vertelt Rak in den vriendelijkstillen nacht — „nu nog ook stroomt hij boven ons! Hoor je hem niet? En als hij neer komt, wordt alles zwart, kil van doodswater, dat over de aarde komt en alles overstroomt.”

Riek zuchtte van sombere angst, dat het kwade wellicht dezen nacht omlaag zou komen. Bevende keek ze op naar het wit van de koe, nauwelijks

zichtbaar door het nevelgordijn. Het dier lag diep ademend rusten. Het lichaam zoog de lucht in en gaf ze weer terug in dat machtig geluid van regelmaat, dat aangenaam en troostend is voor kikkerooren.

„Zij is de goedheid van de wereld”, had Rak gezegd. „Daarom keek Riek angstig en om hulp smeekend naar haar. „Zoolang zij er is, kan de doode rivier niet naar omlaag komen.”

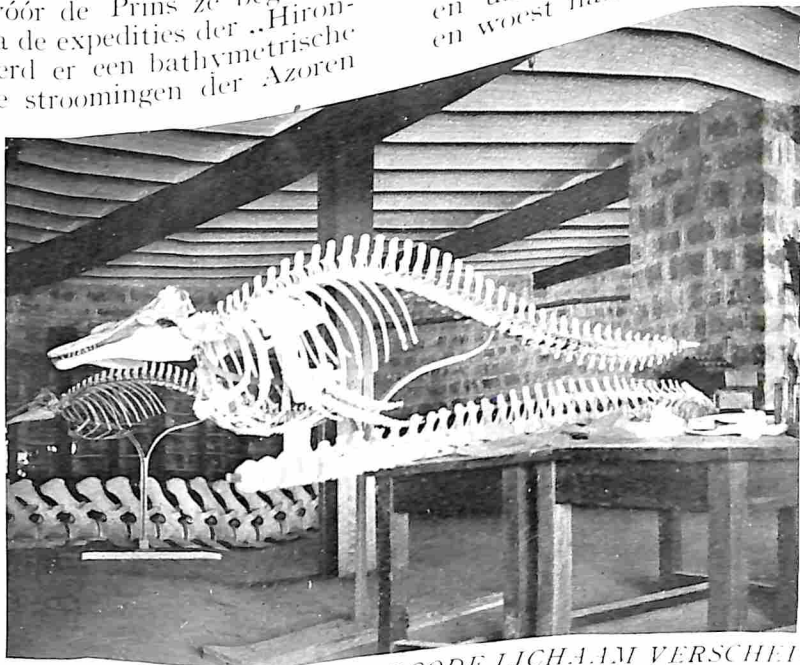
„Zoolang zij er is, kan de doode rivier niet naar omlaag komen.” En met den sier van hun innigste stemnuances, met teer trillingen en de fijnste vibraties begonnen de twee weer van jonge liefde en hun zomergeluk te spreken. Ze stuwden, duwden met minneschokjes vroolijk hun gekwaak de lucht in, z o, met de warreling van hunne schoonste stemmen, een lichte en heel donkere kapel gelijkend, die spelend omhoog gaan en dalend vallen.

„Riek, Rak, Riek, Rak”. De koe bleef in het gras liggen te ademen. Haar longgeluid was als de schuilplaats van hun vroolijke ziertjes en haar witte vacht de troost van hun twinkelende oogjes.

In den vijver midden in het bosch wies het water gestadig. De heuvel crachter met de kroon van sombere denneboomen, persde al zijn rijkelijk opgegaard vocht omlaag. Alle bronnen vloeiden en uit kleine kommen op plateautjes buitelden de druppels wild en woest naar omlaag, de beddingen der beekjes te gemoet. Nu in den nacht ruischte alle stroomend water hoorbaar. Elk stroompje liet de klank van zijn buiteldroppen gaan: langs de boomwortels en de kiezelsteenen gingen ze in heerscharen het rimpelloos vlak van den boschvijver te gemoet. Daar kwamen ze dan aan, om zachtjes, geluidloos het niveau van het water te helpen oplichten. De dorre bladen en de laag stuifmeel van de boomen en bloemen, die op het vlak dreven, bewogen niet; al het water school eronder; het dartelend leven van de druppels was daar gedaan. Ze moesten aandachtig stuwten met zooveel anderen het watervlak omhoog, aandachtig en zoo vol ernst, dat niets meer geluide of bewoog van hun sprankelend leven.

Uit de diepte van den vijver steeg de koude op. Alle druppels, die toestroomden tot den vijver, zonden de zonnegloed ontnomen. Wat zonk als een liefelijke waterparel kwam op als een ernstige diamant, hard en kil. Het beekjeswater, alle aandartelende druppels werden er doodgemaakt. De vijver was als een graf, waar de beken het levend water heen droegen als naar een offerplaats, om ze te maken tot kristallen, koud, zwartachtig van geweken leven. Ze lagen er te kleumen, de waterlijkjes, zwart-doorzichtig als arme geraamten van den zonnigen waterdrop. Geen groenig mos kleurde ze, geen licht sprankelde; ze droegen geen zonnestraaltje meer mee in hun tintelend hart. Maar w el werden ze machtig: ze klommen op elkaar, drukten zich zij aan zij en de heuvel perste ze voort.

Aan de zijde van de kikkerweide lag een sluisje, waaraan de dood van de vijverdiepte jaren lang verterend had gevreten. Het hout was zwart geworden en stak met scherpe, zwarte, als

XI. CETACEAN, IN WELKS DOODE LICHAAM VERSCHIEDENE KOSTBARE SOORTEN DIEPZEE-VISCH WERDEN GEVONDEN.

HET PALEIS VAN DEN VORST VAN MONACO.

afgeknauwde punten omhoog. Het leek door een fellen brand geraakt. De kille dood van het water blééf er aan knagen, vrat voort en — overweldigde het.

Een wild bruischen ontstond; woest werden de doode droppels omlaag gedreven, door de nauwe opening, de weide te ontmoet.

Riek's stem en naam tremolo'de nog overluid in de rustige lucht. Haar oogjes twinkelden de witte vacht van de koe te ontmoet.

„De goedheid der wereld waakt, en ik bemin”, zong ze.

Rak dreef op zijn beurt ook stem en naam uit de kaken: „De goedheid der wereld is groot; maar grooter is mijn liefde,” rakte hij.

Zij riekte terug en hij rakte wéér. Riekend en rakkend deden ze de lucht trillen. Een luid spektakel ging omhoog over de groene weide, zoodat het wild lawaaide tusschen de stil-hangende nevels in.

Zeër ver weg zeide een mensch, die de stemmen hoorde: „Wat een prachtige nacht.”

Maar het doode water joelde al door de sloten langs de weide.

„Hoor de wind, de doode rivier in de lucht,” zei Rak.

„Hij is ver, heel hoog,” verblijdde Riek zich en een nieuw tremolo steeg op, zoo hoog, dat het de regionen van de doode wind scheen te bereiken.

Op eens stond de koe uit de weide op. Met loome voeten liep het dier weg. Zijn blanke vacht werd bijna onzichtbaar.

„De goedheid der wereld gaat heen,” angstigde Riek.

„Ik zie zijn wit nog schemeren. Hij kan niet altijd zoo nabij zijn”, zei Rak verstandig.

„Mijne oogen dwalen. Het wit hecht ze niet meer aan zich vast. Ik ben blind,” riep Riek.

Rak bekende het nu ook.

„De zon van den nacht is weg. Onze oogen zijn nu ongebonden. We dwalen reddeloos door het leven.”

Het doode water bruiste nu aan. Als een pantser van koude schoof het voort over de sloten en greppels, het groenig leven afsluitend en doodend. Het overweldigde de weide als een star vijand.

„De doode rivier,” riep Rak ontzet.

Op het zeldte oogenblik werden Riek en Rak opgelicht door het kille nat en meegesleurd over de sloot, die voort ging snellen, wild als een rivier.

Stuurloos drijvend gingen Riek en Rak nu omlaag. De sloot werd als een waterval. Een paaltje midden in het water weerstond den stroom en schiep er een groote, witte schuimvlok.

„Ik zie de goedheid der wereld,” riep Riek, twinkelend naar het wit.

Maar de stroom joeg ze voorbij omhoog, omlaag, dieper in het wijde veld, waar de rivier zijn tocht naar zee begint en waar de kikkers sterven, omdat de stille beweginglooze nacht en de goedheid der wereld er niet zijn.

TH. P.

ARME IMKER!

'T WAS midden-Juni! Een zacht-zoele Zuidenwind, nauwelijks merkbaar, dreef lichtgrijze wolken voor de Koningin van den Dag, om te temperen dat helle Juni-zonnelicht.

't Was zoel buiten!

Bij mijn bijenstal één en al bedrijvigheid. 't Was of de bijtjes uit de lucht neervielen op de vliegplank harer woning, zwaarbeladen met het heerlijkste bloemensap. Daar binnen werden duizenden cellen volgeladen met den reinsten honing uit gindschen mosterdbaan verzameld, een geel dicht bloemenkleed boven een groen stengelenbosch.

„'t Regende” honing. Zacht zoemend, tevreden, vliegen de bijen af en aan, tot steken niet gezind, trouwens de nijvere diertjes hebben geen tijd om zich met iets anders te bemoeien dan met honingdragen.

In de overtuiging, dat het vandaag een rijken dag is voor ons imkers, besluiten we eens een kijkje te nemen bij den „Overijsselschen „bijker”, die hier met ruim 100 „bijen” — zoo noemt hij zijn kolonies — staat op den boomgaard, hier in de buurt.

Als we ons bekend gemaakt hebben als een collega — wel wat met nieuwere ideeën omtrent bijenteelt — zijn we van harte welkom en op z'n Overijsselsch klinkt het:

„Wè joa, ie-e meuge gerust es goan kieke, heur! ”
't Duurt niet lang of 't ijs is gebroken, en spoedig is hij druk bezig te vertellen omtrent z'n bijen.

„Hoe of hij 't er mee had!” vroegen we.
„Slecht, meheer, noar slecht. Woar 't em in zit, ik wè 't niet, moar ze hebbe nog niks gedaan, en 'k wè 't niet, of d'er nog wat van kumt. De bijen lieken elken dag welle minder te worden,

en „bruud” (broed) zit d'er zoo-e wat niks in. Wat er van kumme moet, ik wè 't niet, moar 't liekt mien niet goed.”

Nu, een imkersoog zag hier dan ook direct, dat die stal bijen niet in orde was. Terwijl mijn bijen in dichte gelederen kwamen aanvliegen, zag men hier slechts een enkel bijtje het vlieggat binnengaan. 't Was een doodsche stilte bij de korven, en dat bij zoo'n stal en zulk hemelsch bijenweer.

„Of we ereis in de korven mochten kijken,” vroegen we.

„Wel zeker, beur d'er moar eens eene um.”

Och, wat was dat volk licht, honing zat er bepaald al zeer weinig in. En bijen? — een treurig volkje, ietwat onrustig heen en weer loopend over de bruine raten. Een treurig gezicht voor een imker.

We hadden nog eenige korven bekeken, maar de een was nog slechter dan de ander. 't Leek één gansche kolonie, bezig langzaam weg te sterven.

We hadden innig medelijden met den armen imker, die in 't voorjaar met levendige, mooie volken hierheen was gekomen, om op koolzaad en mosterd volop honing te winnen, en hier den zwermtijd door te brengen.

We moesten er meer van weten. Dat er onder de kolonies een ziekte heerschte, dat stond bij ons vast.

Of de bijker het wist, wat er aan haperde?

„Ie docht het wel. 't Most um wel in de voerhunnig (voederhoning) zitten, anders kon ie 't um ook niet begriepen. Toen hij hier gekomen was, had hij al z'n volken gevoerd, met een „klompjen” (uitgehoud stuk hout) met „hunnig”, en sinds waren de bijen achteruut gegaan. 't Was net of ze er de ziekte van oppeloopen hadden.”

't Leed bij ons geen twijfel. De eenvoudige imker was de dupe geworden van een handelaar, die hem een vat voerhoning had verkocht, wat geen honing, ten minste geen zuivere honing mocht heeten. Misschien, ja zeker, was het een kunstproduct, waardoor voor de reuk en smaak een klein deel zuivere bijenhoning was gemengd. En van deze heerlijke? zuivere? honing waren de bijen ziek geworden, zoo zelfs, dat geheele kolonies uitstierven. Arme imker, arme, eenvoudige man uit Overijssel. Hoe lang zal het duren, vóór hij weer een /linken bijenstal heeft?

Waarom we voor de geachte Lezers (essen) van „Buiten” dit klein stukje geschiedenis schreven?

Omdat ik overtuigd ben, dat er onder de abonné's talrijke bijenvrienden, beroeps- en amateurs-imkers zijn, voor wie deze schets nog eens een waarschuwend voorbeeld zij, toch vooral voorzichtig te zijn met het toedienen van voerhoning — en in de tweede plaats om honingverbruikers den ernstigen raad te geven, hun honing te betrekken van vertrouwde adressen.

U. G. DORHOUT.

KUNNEN DE VISSCHEN HOOREN?

DE lekkerbek Crassus hield er in zijne vijvers een aal op na, die hij met gouden kettingen en ringen sierde. Als hij het dier riep, kwam het aan de oppervlakte en at uit zijne hand. De Chineezen gebruiken klokken, waarmee ze hunne goudvisschen lokken, als hun diner gereed is. Sommige eigenaars van buitenplaatsen hebben slechts even te fluiten en onmiddellijk verschijnt de geheele vijverbevolking boven water. Indien we een steen in het water werpen, aanstonds duiken alle visschen, zelfs op een grooten afstand, naar de diepte. Deze verschijnselen wijzen op een zeer scherp gehoor, hetgeen dan ook door velen voor waar aangenomen wordt.

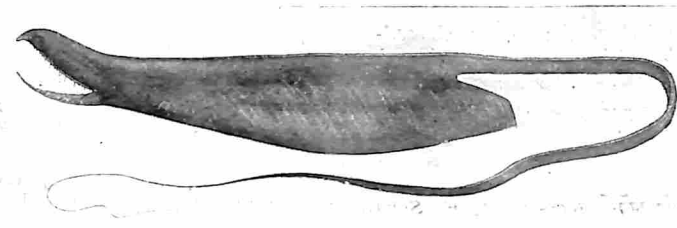
Ik kan mij echter met die bewering niet heel best vereenigen. Waarvoor zouden visschen nu toch wel een gehoor noodig hebben? Een dier, dat stom is, en zelfs in het liefdes-tijdperk geen enkel geluid voortbrengt, behoeft geen gehoor. Nu zou men mij tegen kunnen werpen, dat de Zee- of Knorhanen dit toch, uit het water getogen, wel doen, doch dit knorrnde geluid wordt niet voortgebracht door de keel, maar door het over elkander wrijven van de kieuwdekselbeenderen. Bovendien leven de visschen van roof en worden weer door andere dieren geroofd. Roovers trekken op buit uit zonder enig gerucht te maken. Alles gaat even stil in zijn werk. Een goed gehoor is voor hen geen vereischte.

Toch bespeurt de visch al heel spoedig zijn vijand. Waardoor? Elk geluid wordt voortgebracht door trilling. Bekend is het, dat deze trillingen door het water nog beter worden voortgeplant dan door de lucht. Bewezen is het ook, dat de visschen een zeer fijn ontwikkeld gevoel hebben. Ik leid hieruit af, dat zij het geluid niet hooren, maar voelen. Een visch hoort dus, als ik mij zoo eens tiddrukken mag, met zijn gevoel.

P. FRANSEN JZN.

XII. DE MALACOSTEUS CHORISTODACTYLUS.
Een visch voorzien van tanden als van een krokodil en lichtende organen zoowel als oogen.

XIII. EEN SOORT DIE PAS ONTDEKT IS DOOR DEN
VORST VAN MONACO EN BEKEND IS ONDER DEN
NAAM VAN „MEGALOPHARYNX”.
Gevonden in den Golf van Guinea.

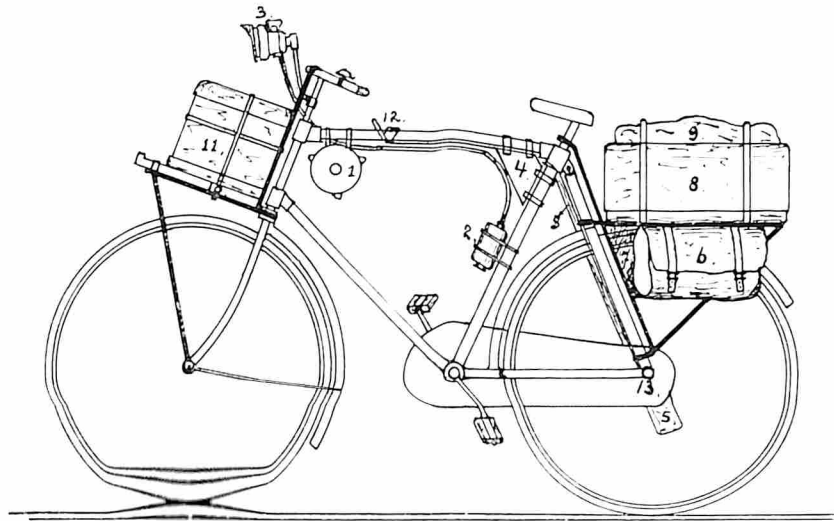

XIV. DE SACCOPHARYNX.
Een soort die andere visschen in hun geheel verslindt.

VAGEBONDEERENDE WIELRIJDERS.

WIE heeft niet in kinderjaren, geïnspireerd door helden- en struikrovers-verhalen, gedroomd van kampeeren, midden in bosschen of in dalen van uitgestrekte heiden, maar wie zag ook niet vaak in later tijden die idealen verwezenlijkt in een zestienmanstent, met stroo als matras en peluw, met het morgenshot, dat niet alleen ontwakende deed, maar ook herinnerde den plicht als milicien te volbrengen?

Toch behoort die ongedachte verwezenlijking nimmer tot de onaangename herinneringen van den diensttijd, zelfs wordt dan vaak het oude verlangen sterker, om nog eens als „vrij man” uit te gaan en het logies te kiezen midden in de bekorende natuur. Maar hoe dat te bereiken? Men heeft gelezen van woonschui-

SCHETS VAN HET BEPAKTE RIJWIEL.

1. Petroleumtoestel. 2. Carbide- en waterreservoir. 3. Lamp. 4. Gereedschapstasch. 5. Tentstokken in joudvaal. 6. Tasch met kaarten, enz. 7. Tasch met toilet-artikelen, enz. 8. Mand met keukengeri. 9. Overjas of Cape. 10. Opgevouwen zitbankje. 11. Mand met tent en toebehooren. 12. Heijboom der versnellingsnaaf. 13. Step.

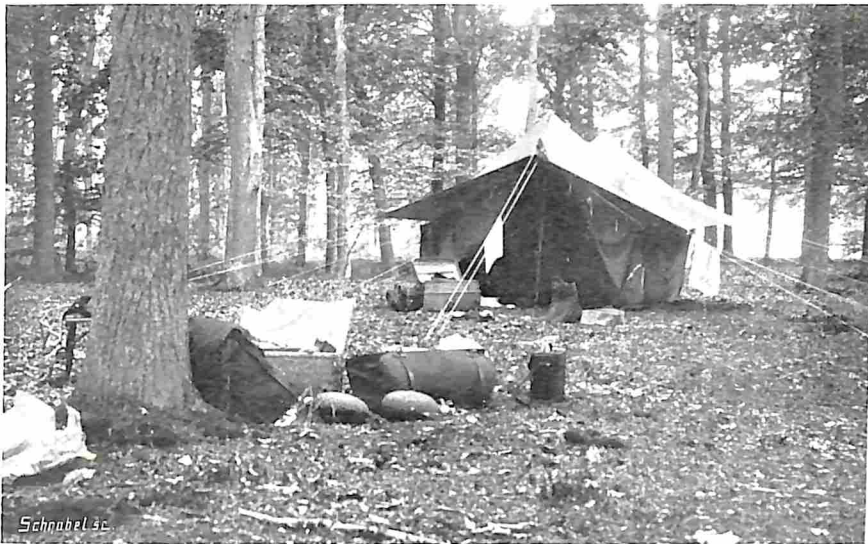

Foto Wouter Cool. TENT OPGESLAGEN IN HET LEUVENUMSCHE BOSCH. (FRONTZIJDE).

Foto Wouter Cool. TENT OPGESLAGEN BIJ DE SPINOLASCHANS. (ACHTERZIJDE).

ten, die meer gefortuneerden bouwen laten en voort doen sleepen, dan hier en dan daar heen: men heeft bewonderd de plaatjes van woonwagens, keurig ingericht, met paarden bespannen, of, eenvoudiger, getrokken door eigenaar en kinderen, in navolging van de arme ongelukkigen, sleepend hun leven „langs den grooten weg”: maar daarbij bleef het.

Enkeligen waren niet tevreden, bonden den reiszak op den rug en wandelden den heelen langen, moeien dag, tot de avond daalde en zij herberging zochten in een meer of minder groot hotel. Daar vonden zij te vaak of weinig comfort, benauwde kamer en slecht bed, of veel drukte van menschen, die „buiten” waren, met stadslucht en steedsche herrie om zich heen, waardoor de blijde indrukken van den dag genutraliseerd werden. Anderen stegen op het rijwiel, toerden door eigen- of vreemde landen en hadden 's avonds dezelfde bezwaren als de touristen-voetgangers.

O! kon men hierin verandering brengen: dan... ja dan zou men uittrekken, vrij en onbezorgd, waarheen de weg zou leiden, de wind zou waaien, de stemming zou brengen.

Daalde dan, na heerlijken dag, de zon ter kimme, zoo zou men zoeken een plek in het bosch, in de luwte van een heuvel, bij een stroomend beekje, aan de oevers van een meertje. Bouwen zou men daar een tent tot schuilplaats voor den nacht, en koken het eenvoudig avondmaal: genieten zou men van schemering en sterrenpracht, om daarna te slapen onder het dunne zeil, dat regen en koude buiten hield, maar de zonnestralen doorliet, opdat men ontwaken en opstaan zou, als verweg in de stad vrienden en kennissen nog lang in slaapkamer-atmosfeer suften. Was de plek erg bekoorlijk, dan zou men de tent nog wat laten staan, rustig genieten van buitenleven, en de reis vervolgen, op het moment als men dit zelf zou willen.

Op niet al te kostbare wijze is dit alles te bereiken, hebben wij zelf met goede vrienden genoten van vrij en frank rondtrekken.

We zijn daartoe lid geworden van de Association of Cycle Campers (A.C.C.), adres 6 Duke street, Adelphi, London W.C., voor 5 shilling in een jaar, met 1 shilling entreegeld, en ontvingen bovendien een handboek met tal van raadgevingen, afbeeldingen, maandelijksche mededeelingen, enz.

Met behulp van dit handboek werd een geheele inventaris aangeschaft, bestaande uit een zogenaamde „cottage”-tent met dubbel dak, geheel compleet met toebehooren. Waren we niet zoo lang van gestalte geweest, of hadden we voornamelijk alleen willen uittrekken, dan zou een eenvoudiger „A”-tent of „Gipsy”-model voldoende geweest zijn.

Voor het overnachten werd een windkussen aangeschaft, een soort domino van rood cashmir, en een groote deken van eiderdons, warm en licht als een veer.

Alles is speciaal gemaakt en zoo licht mogelijk. De keuken-uitrusting bestaat daartoe voornamelijk uit aluminium, zooals drie in elkaar passende pannen met bakpan, lepels, vorken, boteren zoutdozen, melkfllesschen, bekers, en nog veel meer.

Van waterdicht canvas heeft men een samenvouwbaar waschkom, waterremmer, zakjes tot berging van thee, haverhout, brood.

Gekookt wordt op een petroleumstet, dat geen vuilwordende pitten heeft, maar een brander, welke door spiritus verhit, de onder luchtdruk gebrachte petroleum gasvormig verdampt en suizend verbrandt.

Blikjes met levensmiddelen, liest gecombineerd: groenten, vleesch en aardappelen; stukjes soep, bouillonpastilles, worden als fourage aangeschaft en uitgebreid in verband met smaak en wenschen.

Bij elkaar worden gelegd toiletartikelen, verbandmiddelen, slossen, kaarten, kompas, kaarsen, ook wederom te compleeteeren naar eigen verlangen, vooral nog met een schilders-stoeltje als zitbank.

Dan komt de keus voor bagagedragers om het gewicht van alles op de fiets te torschen, een gewicht dat, naar gelang van den rompslomp, die men meeneemt, vooral de eetblikjes zijn zwaar van 20 tot 30 K.G. bedragen kan.

Die bagagedragers moeten sterk, stijf en practisch wezen, zoo-dat de meeste in den handel voorkomende typen niet deugen.

Dan wordt een en ander opgeladen en met riemen vastgebonden. In een licht Japansch mandje gaat voorop de tent met toebehooren: achterop de keuken, met in twee tasschen, als bij het zadel van een paard, te eener zijde de toiletzaken, aan den anderen kant de kaarten.

Men kan hierop tallooze variaties maken, en, als men met twee of drie uitgaat, den last gelijkelijk verdeelen, waarbij b.v. elk eigen nacht- en toiletgoed verzorgt, maar de eerste de tent, de tweede de keuken, en de derde de fourage krijgt.

Het petroleumtoestel wordt met een haak bevestigd aan de middenbuis: langs een andere stang van het frame zijn de tentstokken geknoopt en dan opgestegen en „en avant”!

Doch die nooit op een fiets, met een stuur bepakkt als een slager, heet gereden, weet niet, wat moeite en inspanning aanvankelijk het rijden kost. Training is daarvoor noodig, evenals voor het op- en afstijgen met bepakkt achterdeel. Dit laatste kan op een slechten weg zeer hinderlijk als een staart heen en weer zwaaien, als men de noodige gevoelendheid nog mist.

Wij zullen nooit een tocht vergeten, met twee onervaren vrienden gemaakt. Met assistentie van omstanders werden zij in den zadel geheschen en voortgeduwd, zwaaiden aanvankelijk over den weg, gevaar opleverend voor alles wat zich daarop bewoog, en traptten nerveus door, wetend, dat de eenige manier van afstappen was, zich te laten vallen. Bij spoorwegovergangen en tollens moesten we vooruitsnellen om te verzoeken het hek bij tijds open te maken. Als eindelijk toch atgestegen moest worden, dan werden de patienten opgevangen en vastgehouden als de meest elementaire beginnelingen.

In één woord, het was hoogst comisch, tot dat één der stumperds, zonder mededoogen, door een onbewuste kracht geleid, onze eigen fiets, die meters verder rustig tegen een boom stond, in de flank en stuk reed. Toen was de vroolijke stemming voor een wijle geweken. „man kann doch ein Schaf reizen, nicht wahr?“

Heeft men eindelijk den slag, dan gaat het goed voorwaarts: niet sneller dan gemiddeld 15 K.M. per uur op vlakken weg; minder vlug tegen steile hellingen. Een beladen fiets kan dan enorm zwaar wezen. Lang tegen den wind inrijden is absoluut onnoodig: dank zij de onafhankelijkheid van bewoonde wereld kan men gaan, waarheen men wil.

Twee- en driersnellingsnaven helpen de taak vergemakkelijken: doch, o wee, indien, zooals wij dat ondervonden met een Sturmey-Archer-patent, deze hardnekkig groote versnelling geeft, spottend met alle helmbewegingen, tegen de hellingen op, en laagste versnelling naar beneden gaande.

Dan vraagt men zich in gemoede af, of men werkelijk voor zijn genoegen uit is, maar troost zich met het idee, dat het voorbijgaande dingen zijn, en straks met freewheelen dubbel genoten kan worden.

Passeert men dorpen en steden, dan wordt men voorwerp van aller belangstelling. De fiets, gedurende een inkoop van fourage alleen gelaten, wordt dra omringd door bewonderende personen, waaronder verschillende uitleggers zijn.

Nageroepen wordt men in ons vroege vaderland overal, en de grootste hoon was in Breda, waar men ons „toefluisterde“: „Wereldreizigers, Peking - Parijs“.

Het doel is ook niet, om in bewoonde streken te blijven. Op de kaart wordt tegen den avond een plek gezocht, die men voor kampeeren geschikt acht: dat wil zeggen bij stroomend of zuiver water, een weinig beschut, in het bosch of aan den zoom.

Ter plaatse gekomen gaat soms nogal tijd verloren, doordat het beekje uitgedroogd is, of een goede droge plek, vrij van boomstronken en wortels en niet te winderig, gezocht moet worden. Is de keus bepaald, dan staat de tent binnen een half uur, en wordt ter afwatering aan drie zijden een gootje gegraven: met den uitkomenden grond wordt de voet van het opstaande tent gedeelte bedekt, zoodat het binnenin niet tochten kan.

Kampregels worden ingesteld en streng gehandhaafd. Hier is de plaats voor wasschen, daar voor koken, ginds wordt het putje gegraven voor atval en papieren, welke later onder aarde bedolven worden.

Is men in de nabijheid van de woning van den vermoedelijken eigenaar of pachter op wiens terrein men is, of nadert een boer of jachtopziener, dan ga men regelrecht naar hem toe, noemt naam, werkkring, en doel van verblijf hetgeen alle wantrouwen ontwapent en het succes geeft dat nimmer de toestemming geweigerd wordt.

De fietsen kunnen desnoods binnen de tent, beter blijven zij daarbuiten, schuilend onder het afdak, door riem of ketting gekoppeld tegen dadelijk wegstelen.

De angst van velen is vrees voor overvalling en berooving. Maar nimmer hebben wij daarvan iets bemerkt: een enkele „inlander“ naderde uit nieuwsgierigheid; bij anderen bleek uit gesprekken, „dat de heeren, die zoo uitgaan, ook wel pistolen bij zich zouden hebben“, of minder vleidend: „Zigeuners zien de tent op een afstand voor die van een kameraad aan“.

We hebben de eerste malen voor veiligheid om de tent laag bij den grond een touw en koperdraad gespannen, waarover 's nachts de te dicht naderende moest vallen, waarbij we veronderstelden, dat een klacht of verwensching niet zou uitblijven en ons wekken.

Overdag houdt men het voorste deel van de tent open, 's nachts kan men alles afsluiten, uitgezonderd een enkele ventilatie-opening. Houdt men meer van frissche lucht dan spanne men muggengaas voor den ingang.

In een cottage-tent kunnen gemakkelijk twee personen verblijven: met drie wordt het over dag moeilijker, indien het regent of slecht weer is.

Is de tent opgezet, dan wordt de keukentasch ontpakt, het petroleumtoestel in werking gebracht, thee gezet of de soep gekookt, het middagmaal uit de blikken toebeleid, en vangt het diner aan.

Het vervelendste is na afloop het schoonmaken van pannen en eetgerei: verstandig is het, zulks niet uit te stellen.

Na gedanen arbeid is het goed rusten, of een-kleine wandeling

brengt ons in gesprek met de landbewoners, die vaak nieuwsgierig vragen de installatie te mogen zien, en verstomd staan over alles wat aanwezig is.

Toch kan het verhaal: „er kampeeren heeren in het bosch“, te spoedig van mond tot mond gaan, en aanleiding geven tot een zoo groote mate van belangstelling, dat ze onmogelijk meer te waardeeren is.

Foto Wouter Cool. BINNEN IN DE TENT.

aan een boomtak opgehangen, wordt de kaars ontstoken; een kop thee gezet, een glas melk, of wat de veldflesch anders bevat, gedronken, en komt over ons een heerlijke stemming van uitspanning en rust.

De geluiden en geuren van het bosch zijn ons nog vreemd, maar interesseeren sterk. Een egel kruipt over den grond en rolt zich tot een bal, wanneer we hem naderen; in de verte roept een koekoek, blaten schapen, die ter kooi worden gedreven.

Op den straatweg, waarvan wij afweken om onze rustplek op te zoeken, knarst een groote wagen, hoort men het klingelen van

Foto Wouter Cool. TOEBEREIDSELEN VOOR HET MIDDAGMAAL.

het paardetuig. Een hofhond bast, een vogel vliegt over ons hoofd, het ritselt in de bladeren van het bosch, het suist in de toppen der denneboomen.

Onwillekeurig herinneren we ons de bede van Socrates, zoo toepasselijk voor onze stemming:

„O, Pan en gij goden, van deze plaats, geeft mij de innerlijke schoonheid der ziel en laat mijn uiterlijk in overeenstemming zijn met de schoonheid van het innerlijke. Laat ik den wijze altijd rijk achten en geef dat ik slechts zooveel rijkdommen moge be-

Foto Wouter Cool. MORGENVERFRISCHING.

Foto Wouter Cool.

ONTBIJT

zitten als een verstandig man kan dragen en gebruiken".
 Hebben wij nog een anderen wensch? Ik voor mij heb niets meer te vragen!"

Als het eindelijk geheel donker geworden is, zien wij op een open plek boven ons hoofd de schitterende sterren of dringt het zilveren maneschijnsel tot in de tent, terwijl de schaduwen van boomen en struiken spookachtige vormen aannemen.

Dan wordt de losse have en goed binnen de tent geplaatst,

Foto Wouter Cool.

BORDEN WASSCHEN.

het waterdichte zeil over den grond gespreid met het roode laken er op, het luchtkussen opgeblazen, het nachtgoed aange-trokken, en de tent gesloten.

In den aanvang is de grond als ligplaats heel hard, rolt het hoofd telkens van het luchtkussen, maar ook hieraan raken we gewend of vinden praktische verbeteringen uit, en vallen in slaap.

Wondervreemd is 's nachts het wakker worden. Men hoort

Foto Wouter Cool.

VISITE.

duizend en één geheimzinnige geluiden, vraagt zich af of het stormen zou omdat de boomen zoo ruischen, of daar niet schuifende voetstappen naderen van een kwaadwillend persoon: voelt tegen den tentwand, of de fietsen er nog staan, en... slaapt dan weer in, totdat een jubelend vogelkoor, begroetend den nieuwen dag, ons wekt, of totdat we uitgeslapen zijn.

Dan in eens naar buiten: bij het stroomend water of in de kom

heerlijk gewasschen en geploeterd, schoenen gepoetst, kleding in orde gebracht, nachtgoed te lichten gehangen, en havermout, ge-roosterd brood, ham en eieren of andere lekkernijen voor het ont-bijt gekookt of gebakken.

Is men besloten verder te gaan, dan wordt binnen niet te langen tijd alles opgenomen en ingepakt; het terrein, waar de tent stond, in orde gebracht, en kan de reis vervolgd worden met een adieu aan de schoone omgeving.

Eerste taak is dan om de tourage aan te vullen, voornamelijk melk, brood, ham, eieren en petroleum.

Voor luttel geld kan men met de nog beschikbare proviand den dag doorkomen. Ziet men te veel tegen het zelf bereiden van het middagmaal op, dan trachte men in het bewoonde oord, dat men passeert, vóór de plaats, waar nachtkwartier gevonden z worden, den inwendigen mensch te versterken.

Soms kan men daartoe tegen den zin door den nood gedwongen worden, zoals bij een tocht over de Veluwe. We hadden van Zaterdag op Zondag, 's nachts in een stoppelveld onder Lensden, tusschen de korenschoven geslapen, en waren 's morgens met gevulde magen, maar lege knapzakken getogen naar Barneveld, verder naar Putten en Ermelo. Nergens konden we voldoende proviand krijgen, stuitend op religieuze bezwaren. Harderwijk verschaftte ons in een hotel voedsel, nadat we vernomen hadden, dat geen zich zelf respecteerende bakker ons brood zou verkoopen, en nadat we eerst de gracieuze kerkgewelven, het aantrekkelijk zeebad, de befaamde academie-gebouwen met borstbeeld van Linnaeus en de bekende koloniale-kazerne bezichtigd hadden.

Toen de schaduwen van de zon langer en langer werden, de laatste stralen gouden en rooden gloed brachten op de korstige dennestammen, hadden we het oude stadje alweer verlaten en waren bezig aan de Leuvenumsche beek ons kamp in te richten.

We waren tot tweemaal dwars door het water gewaad en hadden eindelijk een plek gevonden, omringd door een gracht, naast een grooten vijver met waterlelies en wuivend riet. Hier, waar eens een groot kasteel had gestaan, brandde nu in den avond ons eenzaam kaarslicht, muggen en insecten lokkend, terwijl één van ons vertelde de historie van de streek uit lang vervlogen eeuwen, toen de Leuvenumsche beek nog een groote rivier was, die van een omvangrijker Uddeler meer het water naar zee afvoerde; toen ze hoogerop spoelde langs de muren van het thans herbouwde Staverden, dat de eerste aanleg zou wezen van een toekomstige groote stad, die graaf Reinold op het eind der dertiende eeuw in het hartje van de Veluwe wilde bouwen.

Zoo hebben wij gevagabondeerd, vaak Zaterdag-middags uitrukkend, een gedeelte met den spoorweg, of direct door den wind gewaad naar Brabant, Utrecht of het Noorden, wegblijvend tot Maandagmorgen heel vroeg, als de trein ons opnam, om ons tijdig weer naar de stad van ons werk te brengen.

Het zijn immer wondermoeie dagen geweest, heel eenvoudig van spijs en drank, maar overvloedig van zuiver natuurgenot en versterkend en verfrisschend voor lichaam en geest.

Het was niet altijd zonnig. Wij zijn uitgeweest met de koude Paaschdagen van April, toen een noordenwind met hagelijacht ons joeg naar de mastbosschen van Breda.

Achter den kogelvanger van de Geldersche heide vonden wij beschutting tegen den wind, water voor het koken, en brachten wij den nacht door in de tent, terwijl buiten de plassen bevroren. Kouder dan 30 graden Fahrenheit was het binnen niet geweest, maar 's avonds hadden het petroleumtoestel en de kaarsen, waarbij we lagen te lezen, de warmte opgevoerd tot 65 graden.

Sneeuwjachten woedden boven ons hoofd, doch door het dubbele dak kwam geen vlok naar binnen, evenmin als het nat van een donderbui weer elders.

Dit jaar hebben we gebruikt voor het nemen van proeven, het opdoen van ondervinding, het completeeren van de bagage, en... voor het brengen van enthousiasme bij onze kennissen.

In het komende seizoen zal een vacantielijf besteed worden om gezamenlijk een langeren veldtocht te maken. Misschien dat anderen, die dit lezen, ons voorbeeld willen volgen.

De A. C. C. organiseert niet alleen in Engeland, maar ook daar buiten, clubtochten voor dames en heeren; richt voor anderen, die moeilijk ver weg kunnen, vaste kampen in; geeft een kaart uit van plaatsen, waar men zijne tenten mag opslaan.

In de maandelijksche mededeelingen lezen we vaak praktische wenken en verhalen van echtelieden en jongelui, die gezamenlijk een tocht hadden gemaakt met tenten en fietsen tot zelfs naar Zwitserland en Italië.

Al zal het in ons land wellicht tijden duren, voordat een Nederlandsche fietsers-kampclub zelfstandig kan bestaan, of eene onderafdeeling vormen van den Algemeenen Nederlandschen Wielrijdersbond, toch hopen wij, dat deze publicatie moge bijdragen tot vermeerdering van het aantal en tot nauwere aaneénsluiting hunner, die wielrijden en kampeeren enthousiast willen combineeren.

WOUTER COOL. C.I.

VERBETERING.

Een zeffout maakte in het stukje over de eikebladerige haagbeuk, van het woord haag: hoog; men gelieve dus haagbeuk te lezen.